

Fa vint-i-cinc anys, telespectadors de tot el món van tenir l'oportunitat de conèixer la tecnologia dels míssils de creuer dels EUA. Mentre els periodistes enviaven els seus reports des del terrat de l'hotel Al Rashid de Bagdad, els míssils Tomahawk eren captats per les càmeres llampants pels carrers de la ciutat a la caça dels seus objectius, que eren encertats amb una precisió espantosa. Dissenyat en l'apogeu de la Guerra Freda com a míssil nuclear, més tard armat amb una ogiva convencional, el Tomahawk ha estat en l'avantguarda de la majoria de campanyes aèries de les forces nord-americanes des de la primera guerra del Golf. No obstant això, els plans per desenvolupar-ne un successor, el míssil nuclear Standoff de llarg abast (LRSO en les sigles en anglès), abans que els vells siguin retirats l'any 2030 –part del projecte de l'administració Obama per posar al punt les seves armes nuclears com a elements de dissuasió en els pròxims 30 anys al cost d'un bilió de dòlars– són ara objecte d'atacs.

William Perry (secretari de Defensa de 1994 a 1997, encarregat de desenvolupar el míssil de creuer aeri al Pentàgon a la fi dels anys 70) i Andy Weber (el sots-secretari de Defensa dels programes nuclears durant cinc anys, fins a 2014) van provocar un gran enrenou a l'octubre en exigir la cancel·lació dels plans per construir una flota de 1.000 míssils proveïts d'armes nuclears aèries. Això, d'altra banda, podria estalviar 25 miliards de dòlars.

El seu argument és que els míssils de creuer proveïts d'armes nuclears són "un tipus d'arma excepcionalment desestabilitzadora", perquè els potencials enemics no poden saber si són atacats per un míssil amb ogiva convencional o amb una de nuclear. Descartar la construcció dels LRSO, diuen, "no disminuiria en absolut la formidable força nuclear de dissuasió dels EUA". Experts en control d'armament temen que les justificacions

MÓN

Control de creuer

L'administració de Barack Obama, que d'entrada augurava desfer-se d'armament nuclear, té un pla de tres bilions de dòlars per renovar-lo.

del Pentàgon per al nou míssil, i per a una nova bomba nuclear d'altíssima precisió, suggereixin que una certa doctrina de la Guerra Freda, com el control de l'escala da i la guerra d'extinció nuclear limitada, polèmica en el seu temps, sigui desenterrada i aplicada.

A Hillary Clinton, normalment considerada més dura que Barack Obama, se li va preguntar, mentre feia campanya a Iowa, per la seua opinió sobre el programa nuclear del "bilió de dòlars". Va contestar: "Sí, n'he sentit a parlar, ja me n'ocuparé. Per a mi, no té sentit". L'observació de Hillary Clinton delata la pressió a què està sotmesa pel seu rival esquerrà, Bernie Sanders. Són molts, però, els demòcrates que se senten profundament decebuts pel fet que Obama, al seu entendre, no hagi estat a l'altura de la visió d'un món deslliurat d'armes nuclears com la que va descriure en el seu discurs del 2009 a Praga, al·locució que el va ajudar a guanyar el seu –potser un tant prematur– Nobel de la pau.

Algunes de les parts més costoses del programa nuclear no les qüestionen ni els demòcrates més liberals. Són pocs els que s'oposen a la substitució dels 14 míssil balístics del tipus Ohio que començaran a deteriorar-se al final dels anys 20. La despesa de tal substitució és possible que arribi al voltant dels cent quaranta miliaards de dòlars pels 12 vaixells nous. Més qüestionable és l'oferta de les Forces Aèries, l'any passat, de reemplaçar els 440 míssils de base terrestre Minuteman III a un cost de 62 miliaards de dòlars. Un estudi de 2014 fet per la RAND Corporation va considerar que la modernització gradual podria costar un terç a tot estirar, i que podria mantenir el sistema de míssils durant alguns decennis més. Alguns, com Gordon Adams de l'Stimson Centre, un comitè assessor, sostenen que els míssils de base terrestre ja no són necessaris per mantenir la dissuasió nuclear. Són la minoria. L'argument en contra que se sol adduir és que mentre Rússia construeixi els 700 míssils i bombarders desplegats que es permeten en el marc del nou tractat START, la força terrestre nord-americana continuarà sent necessària. Bé que només sigui com a receptor que proporciona objectius per absorbir un atac nuclear.

Els arguments, doncs, se centren en el nou míssil de creuer i una versió de 10 miliaards de dòlars de la bomba

nuclear de caiguda lliure anomenada B61-12, que ve a reemplaçar-ne quatre velles modalitats. El venerable B-52 s'adaptarà per transportar el míssil i continuarà fent-se servir fins al 2040. El sigil·lós bombarder B-2, que va entrar en servei el 1997, serà capaç de transportar ambdues armes. Una versió amb capacitat de llançar bombes nuclears del molt ajornat F-35 Joint Strike Fighter s'adequarà per transportar la bomba. A més a més, un nou avió, el Long Range Strike Bomber (LRS-B), es construirà com a portador específic per a aquestes dues armes. A l'octubre les forces aèries adjudicaren a Northrop Grumman el contracte de 55 miliaards de dòlars per desenvolupar i construir vora 100 bombarders d'aquests, que haurien d'entrar en servei en 2025 com el B-3.

Amb un bombarder tan avançat a l'horitzó, l'argument per a un nou míssil de llarg abast ara és més feble. A més a més, les noves bombes que el B-3 transportarà són molt més sofisticades que les seves predecessores. Amb instruccions informatitzades, aletes de cua maniobrables i una ogiva amb un poder explosiu que abasta dels 50 als 0.3 quilotons (des de tres vegades la potència de la d'Hiroshima fins al 2 per cent d'aquesta), per reduir els danys col·laterals tindran un marge d'error en la seva precisió de 30 metres.

Això no obstant, pel que fa a la dissuasió nuclear, aquest tipus d'avenços tecnològics comporten els seus propis problemes. Justament pel fet de ser tan precisa i el seu rendiment tan reduït, la nova bomba podria fer que traspasar el llindar nuclear fos molt més fàcil i doncs molt més temptadora per als comandaments. Els crítics ho veuen com un estímul per retornar a una mena de "resposta flexible", un concepte de l'època de la Guerra Freda que aleshores molts van jutjar arriscat perquè desestabilitzava la lògica apocalíptica de les armes nuclears com a elements dissuasoris.

Però els defensors d'ambdues armes consideren que són els seus detractors els qui estan encallats en el passat. Clark Murdock, del Centre d'Estudis Estratègics i Internacionals, va dirigir tres equips d'experts més en el "Project Atom", un informe sobre el futur nuclear dels EUA que es va publicar el juny passat. Murdock arribava a la conclusió que si l'ampliació de la dissuasió nuclear que els Estats

Units ofereixen als aliats més pròxims ha de continuar sent creïble, necessitarà armes més menudes, i que discriminin més, com a part del seu arsenal.

Això és degut al fet que, malgrat el pacte amb Iran, d'altres Estats rebels podria ser que es convertissin en potències nuclears. Rússia, també, està posant molt més èmfasi en armes nuclears de baixa potència com una manera de compensar l'encara aclaparadora superioritat de les forces militars convencionals d'Estats Units. Murdock i els estratègics del Pentàgon tenen por que, si els Estats Units només tenen a la seva disposició míssils balístics extraordinàriament potents, es veurà efectivament "autodis-suadida" de respondre a atacs militars de baixa intensitat (o amenaces d'això) dels seus oponents.

Hi ha uns altres factors, però, que donen a entendre que les noves armes nuclears sobreviuran a la campanya desplegada en contra. Franklin Miller, un veterà estrateg nuclear actualment membre del grup Scowcroft, assenyala que Obama no hauria persuadit mai el Senat que ratifiqués el nou tractat START el 2010 si no s'hagués compromès a renovar les armes nuclears dels Estats Units en terra, mar i aire. L'acord té en compte allò que es coneix com el "bombarder de descompte", que compta un avió que transporta diverses bombes com una simple ogiva nuclear. Els LRS-B seran capaços de transportar internament una càrrega útil de míssils creuer, les noves bombes B61-12 o un míssil de llarg abast més petit amb un cap nuclear convencional. És improbable que cap president renunciés a aquesta possibilitat mentre Rússia la mantingui.

L'ombra de la despesa tampoc serà tan allargada com alguns voldrien. Kori Schake, de la Hoover Institution diu que amb els límits pressupostaris de retenció més o menys deixats de banda, els futurs pressupostos de defensa no es veuran sotmesos a tanta pressió. El Centre per a les Avaluacions Estratègiques i Pressupostàries calcula que fins i tot en el seu apogeu, en 2027, el pla per a una completa modernització exigirà només el 5 per cent del pressupost del Pentàgon. La dissuasió nuclear segueix la seva lògica. I pagar-la, la seva. ●